

КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ, РІВНІ СФОРМОВАНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФАРМАЦІЇ

У статті розкрито зміст поняття “критерій”, “показник”. Визначено, що критерій є мірою оцінки особистісного та професійного становлення фармацевтичного працівника, характеризується декількома показниками, які є змістовним наповненням критерію, якісним або кількісним визначенням його сутності. У результаті наукового пошуку з’ясовано, що критеріями сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців фармації доцільно обрати мотиваційно-ціннісний, знаннєвий, діяльнісний, інформаційно-комунікативний, професійно-рефлексивний, які співвідносяться з компонентами професійної компетентності.

Представлено характеристику критеріїв і показників сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців фармації. Змістовою характеристикою показників мотиваційно-ціннісного критерію є ставлення, потреби, мотиви (внутрішні та зовнішні), цінності, їх професійна спрямованість і стійкість. Рівень розвитку знаннєвого критерію характеризує якість знань з хімічних дисциплін, їх повноту, глибину осмислення і міцність; уміння інтегрувати їх у вирішення професійних завдань. Діяльнісний критерій призначений для оцінки ступеня оволодіння здобувачами фахової освіти вміннями застосовувати теоретичні знання в практичній професійній діяльності. Інформаційно-комунікативний критерій передбачає використання можливостей інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності. Показники професійно-рефлексивного критерію є індикаторами для з’ясування сформованості професійно-важливих якостей фахівця фармації, самооцінки самоконтролю, самокорекції, рефлексії.

Визначено рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців фармації в процесі вивчення хімічних дисциплін засобами інноваційних технологій, які характеризують певну ступеневість їх підготовки: початковий, середній, достатній, високий. Початковий і високий рівні ілюструють крайні межі сформованості професійної компетентності, а визначення середнього і достатнього рівнів дозволяє оцінити проміжні показники окреслених критеріїв.

Ключові слова: професійна компетентність, фахівець фармації, компонент, критерій, показник, рівень сформованості.

Дослідження якості професійної підготовки майбутніх фахівців фармації є складовою педагогічного експерименту, що вимагає визначення критеріальних характеристик процесу формування їхньої професійної компетентності, які найбільш повно відображають мету, специфіку і кінцевий результат освітнього процесу.

Професійна компетентність фахівців різних галузей, зокрема й фахівців галузі охорони здоров’я, містить низку специфічних характеристик та складових, пов’язаних з особливостями фахової діяльності. Однак на сьогодні немає чітко визначених підходів до виокремлення критеріїв, показників та рівнів сформованості професійної компетентності фахівців фармації.

Метою статті є теоретичне обґрунтування комплексу критеріїв, показників та рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців фармації.

Професійна компетентність фахівця формується за участю усіх сфер особистості: мотиваційної, вольової, інтелектуальної, діяльнісної та об’єднує змістові, практичні, динамічні характеристики, які змінюються, доповнюються в процесі професійного становлення та зростання. На нашу думку, структуру професійної компетентності фахівця фармації найповніше характеризують такі компоненти: *ціле-мотиваційний, когнітивний, операційно-діяльнісний, особистісно-комунікативний, контрольо-рефлексивний*.

Для визначення рівня сформованості професійної компетентності фахівця фармації в процесі вивчення хімічних дисциплін засобами інноваційних технологій були визначені основні критерії та показники.

Зміст поняття “критерій” (від грецького *kriterion* – засіб для думки, судження) трактується як підстава для оцінки або класифікації чогось [1, с. 588]; як мірило оцінки, судження, необхідна та достатня умова проявлення або існування якогось явища чи процесу [6, с. 95]; як суспільне значення результатів праці фахівця, його авторитет у конкретній галузі знань (діяльності) [3, с. 722]; як сутнісна ознака об’єкта, на основі якої можна спостерігати його стан, рівень сформованості і розвитку, а також оцінювати, порівнювати результати наукового пошуку [2, с. 180].

Під показником розуміють свідчення, доказ, ознаку чого-небудь [1, с. 1024]; кількісну характеристику якостей особистості випускника вищого навчального закладу, що розглядається стосовно до певних умов його навчання та сфери майбутньої професійної діяльності [6, с. 144].

У нашому дослідженні критерій будемо ототожнювати з сукупністю ознак, що віднайшли свій прояв у показниках професійної компетентності фахівця фармації та є мірою оцінки особистісного та професійного становлення фармацевтичного працівника. Критерій є поняттям значно ширшим, визначає сутнісну ознаку предмета чи явища і може характеризуватися декількома показниками, які і є змістовним наповненням критерію, якісним або кількісним визначенням його сутності. Визначаємо показник як прояв критерію на окремому етапі формування професійної компетентності майбутніх фахівців фармації.

На основі теоретичного аналізу наукової літератури, відповідно до мети, предмета та завдань дослідження та визначених компонентів професійної компетентності фахівця фармації нами визначені такі критерії:

мотиваційно-ціннісний, знаннєвий, діяльнісний, інформаційно-комунікативний, професійно-рефлексивний. Зазначені критерії співвідносяться з компонентами професійної компетентності.

У визначенні критеріїв оцінки рівня сформованості професійної компетентності майбутнього фахівця фармації в процесі вивчення хімічних дисциплін засобами інноваційних технологій нами було враховано погляди науковців В. Беспалька, С. Вітвицької, О. Жихорської, І. Коняшиної, які висувають ряд ознак і вимог до виділення й обґрунтування критеріїв. Виокремлені нами критерії: 1) є об'єктивними, надають можливість оцінювати ознаку чітко; 2) є валідними, адекватними тим явищам, характеристикою яких вони є; чітко відображають природу явищ, що вимірюються, а також динаміку вимірювання вираженої критерієм властивості; 3) відповідають дидактичній меті, характеризують зв'язок між нею та результатами навчання; 4) розкриваються через показники, за якими можна аналізувати ступінь виразу критерію; 5) виражаються в педагогічних поняттях, які можна піддати кількісному аналізу; 6) забезпечують простоту вимірювань, легкість розрахунків, доступність і зручність у використанні; 7) дозволяють оцінювати не лише обсяг, але й якість знань і умінь, не лише формальні результати навчання, а й творчу роботу студентів [2, с. 180; 4, с. 34; 5, с. 149].

Визначимо показники, що відповідають критеріям, які були обрані для оцінки сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців фармації.

Мотиваційно-ціннісний критерій є основою професійної компетентності майбутніх фахівців фармації, сформованість якого свідчить про наявність позитивної мотивації, стійких мотивів, цінностей, спрямованості на успіх; усвідомлення здобувачами фармацевтичної освіти важливості хімічних знань у професійній підготовці, необхідних для ефективного здійснення майбутньої професійної діяльності та важливості обраної професії. Сформованість ціннісно-мотиваційної сфери сприяє самовдосконаленню, саморозвитку, стимулює до підвищення власного рівня сформованості професійної компетентності. Основними показниками мотиваційно-ціннісного критерію є:

– наявність мотивів, цілей, ідеалів, ціннісних установок майбутнього фармацевта (характеризує потребу здобувачів фармацевтичної освіти у здобуванні нових знань, умінь, які є запорукою формування професійної компетентності майбутнього фахівця);

– професійна мотивація (позитивне ставлення до професії фармацевта, бажання допомогти людям із захворюваннями, можливість доступу до лікарських засобів, усвідомлення себе як професіонала);

– усвідомлення цінності знань з хімічних дисциплін в професійній діяльності (означає рівень зацікавленості, інтересу, прагнення, здатності до вивчення хімічних дисциплін як до необхідної складової у процесі професійного становлення та розвитку);

– потреба у професійному самовдосконаленні, саморозвитку, самоосвіті, схильність до інноваційної діяльності (прагнення досягти поставленої мети та мати успіх у професійній діяльності).

Змістовою характеристикою показників даного критерію є ставлення, потреби, мотиви (внутрішні та зовнішні), цінності, їх професійна спрямованість і стійкість.

Знаннєвий критерій передбачає певний рівень, глибину сформованості теоретичних і практичних знань з хімічних дисциплін, усвідомлення їх значущості в професійній діяльності, вміння інтегрувати їх у вирішенні професійних завдань; розкриття практичних аспектів досягнень хімічної науки, використання їх у фармацевтичній практиці. До показників зазначеного критерію належать:

– якісний рівень знань з хімічних дисциплін (передбачає знання будови, фізичних і хімічних властивостей сполук, які можуть бути використані під час виробництва (виготовлення) лікарських форм в якості діючих та допоміжних речовин);

– комплексне використання хімічних і фармацевтичних знань у вирішенні професійних завдань (знання та розуміння впливу фізико-хімічних властивостей діючих та допоміжних речовин, шляхів їх введення, умов технологічного процесу на терапевтичну ефективність лікарського засобу; знання хімічних реакцій, які лежать в основі якісного та кількісного аналізу речовин);

– мобільність знань (передбачає пошук ефективних способів виконання професійних завдань; характеризує вміння легко переходити від одного виду діяльності до іншого).

Рівень розвитку знаннєвого критерію характеризує якість знань з хімічних дисциплін, їх повноту, глибину осмислення і міцність.

Діяльнісний критерій дозволяє оцінити ступінь оволодіння здобувачами фахової освіти вміннями застосовувати теоретичні знання в практичній професійній діяльності; виготовляти лікарські засоби в аптечних та промислових умовах; проводити аналіз речовин в лабораторії контролю якості ліків. Діяльнісний критерій характеризується показниками:

– сформованість комплексу практичних умінь і навичок (передбачає розвиток та застосування умінь, навичок і досвіду майбутніх фахівців фармації, необхідних для успішної професійної діяльності в умовах аптеки та промислового фармацевтичного виробництва; дотримання вимог санітарно-протиепідемічного апарату, охорони праці, правил техніки безпеки та протипожежної безпеки у професійній діяльності);

– здатність до взаємодії з клієнтом під час надання фармацевтичних послуг (виготовлення та відпуск лікарських засобів, консультативна робота, надання першої медичної допомоги тощо);

– здатність до впровадження наукової, дослідницької та інноваційної діяльності (розробка та впровадження нових форм лікарських засобів, технологічних прийомів у процес виготовлення ліків, засобів та методів організації праці).

Інформаційно-комунікативний критерій є важливим у формуванні професійної компетентності майбутнього фахівця фармації та передбачає використання можливостей інформаційно-комунікаційних технологій у трудовій діяльності. Успіх діяльності працівника фармацевтичної галузі залежить насамперед від його здатності організувати свою роботу на основі професійно виваженого, науково обґрунтованого спілкування з суб'єктами сфери взаємодії. До показників цього критерію віднесемо:

– *знання та вміння з інформаційних технологій* (вміння користуватися сучасними інформаційними засобами, комп'ютерною технікою; навички роботи з прикладними програмами);

– *володіння навичками спілкування, усвідомлення етичних норм спілкування* (уміння чітко, зрозуміло і переконливо, з дотриманням норм фармацевтичної етики та деонтології висловлювати свої думки, почуття за допомогою вербальних і невербальних засобів спілкування у професійній діяльності);

– *здатність конструктивно спілкуватися з клієнтами, колегами, лікарями, партнерами* (уміння аргументувати, аналізувати, передавати інформацію, відстоювати свою позицію, організувати та підтримувати діалог);

– *тактовність, емпатія, толерантність у спілкуванні з хворими та їх родичами* (передбачає вміння обирати оптимальний стиль спілкування в різних професійних ситуаціях, з різними соціальними групами та категоріями співрозмовників).

Професійно-рефлексивний критерій передбачає здатність до об'єктивного аналізу власних досягнень у процесі вивчення хімічних дисциплін, самооцінки своїх можливостей, результатів діяльності, рівня розвитку професійної компетентності; розвиненість механізмів самоконтролю, дисциплінованості, самокорекції, рефлексії; усвідомлення відповідальності за результати своєї діяльності. Сформованість професійно-рефлексивної сфери сприяє підвищенню результативності праці, мотивації, досягненню професійних цілей, зростанню професіоналізму, зменшенню затрат часу на вирішення виробничих завдань, зниженню стресу. Даний критерій характеризується показниками:

– *здатність до самоаналізу, самооцінки, самокорекції* (об'єктивне осмислення й оцінка сформованості власних знань, професійних умінь та навичок, що дозволяє виокремити складові успіху або виявити причини невдачі щодо їх формування та окреслити алгоритм їх усунення);

– *здатність до самоорганізованості та самоконтролю* (виявляється у швидкому реагуванні на зміну професійної ситуації; можливості раціонально використовувати свій робочий час; вмінні відокремлювати головне від другорядного);

– *рефлексія професійної діяльності* (уміння управляти своїм емоційним станом та поведінкою; аналізувати набутий досвід, робити висновки).

Ефективність підготовки майбутнього фармацевтичного працівника та якість професійної освіти в цілому визначаються рівнем сформованості професійної компетентності фахівця, яка є основним критерієм його відповідності професійній діяльності.

Поняття "рівень" визначається як міра величини, розвитку, значущості чогось; ступінь якості, величина, досягнуті у чому-небудь; ступінь чиєїсь освіти, культури, підготовки [1, с. 1223].

Проведене дослідження дозволило нам виокремити чотири рівні сформованості професійної компетентності майбутнього фахівця фармації в процесі вивчення хімічних дисциплін засобами інноваційних технологій, які характеризують певну ступеневість їх підготовки: *початковий, середній, достатній, високий*. Рівневий підхід дозволяє розглядати сформованість професійної компетентності фахівця як перехід від одного ступеня до іншого, що відрізняються складністю і якістю. Початковий і високий рівні ілюструють крайні межі сформованості професійної компетентності, а визначення середнього і достатнього рівнів дозволяє оцінити проміжні показники окреслених критеріїв.

Початковий рівень характеризується незадоволенням вибору професії фармацевта; відсутністю або низьким рівнем сформованості мотиваційної сфери; відсутністю інтересу до вивчення хімічних дисциплін, практичне значення яких не усвідомлюється. Знання з хімічних дисциплін є фрагментарними, засвоюються лише елементарні поняття; відсутні вміння застосовувати теоретичний і практичний матеріал у професійній діяльності. Здобувач освіти виконує лише прості дії з хімічними реактивами та лабораторним посудом, обладнанням; не здатний до творчої діяльності; для вирішення навчальних завдань потребує допомоги; на заняттях пасивний, байдужий, безініціативний, не впевнений. Практично відсутнє усвідомлення відповідальності за можливі наслідки професійної діяльності. Відсутні рефлексія, потреба у професійному самовдосконаленні, саморозвитку, самоосвіті. Початковий рівень характеризується наявністю лише деяких сформованих ознак професійної компетентності.

Середній рівень характеризується непостійним, фрагментарним інтересом до вивчення хімічних дисциплін та недостатнім усвідомленням ролі цих знань у майбутній професійній діяльності; переважає зовнішня мотивація. Здобувач фармацевтичної освіти має середній рівень сформованості знань, умінь та навичок з хімічних дисциплін, може їх застосовувати у стандартних ситуаціях, проте здатність встановлювати причинно-наслідкові зв'язки виявляється слабо. Навчальна діяльність має переважно репродуктивний характер: здобувач відтворює хімічні формули, схеми, нескладні хімічні рівняння реакцій, розв'язує прості задачі; володіє навичками роботи з хімічним посудом, обладнанням і реактивами, але завдання професійного спрямування виконує під керівництвом викладача. На заняттях епізодично демонструє працьовитість,

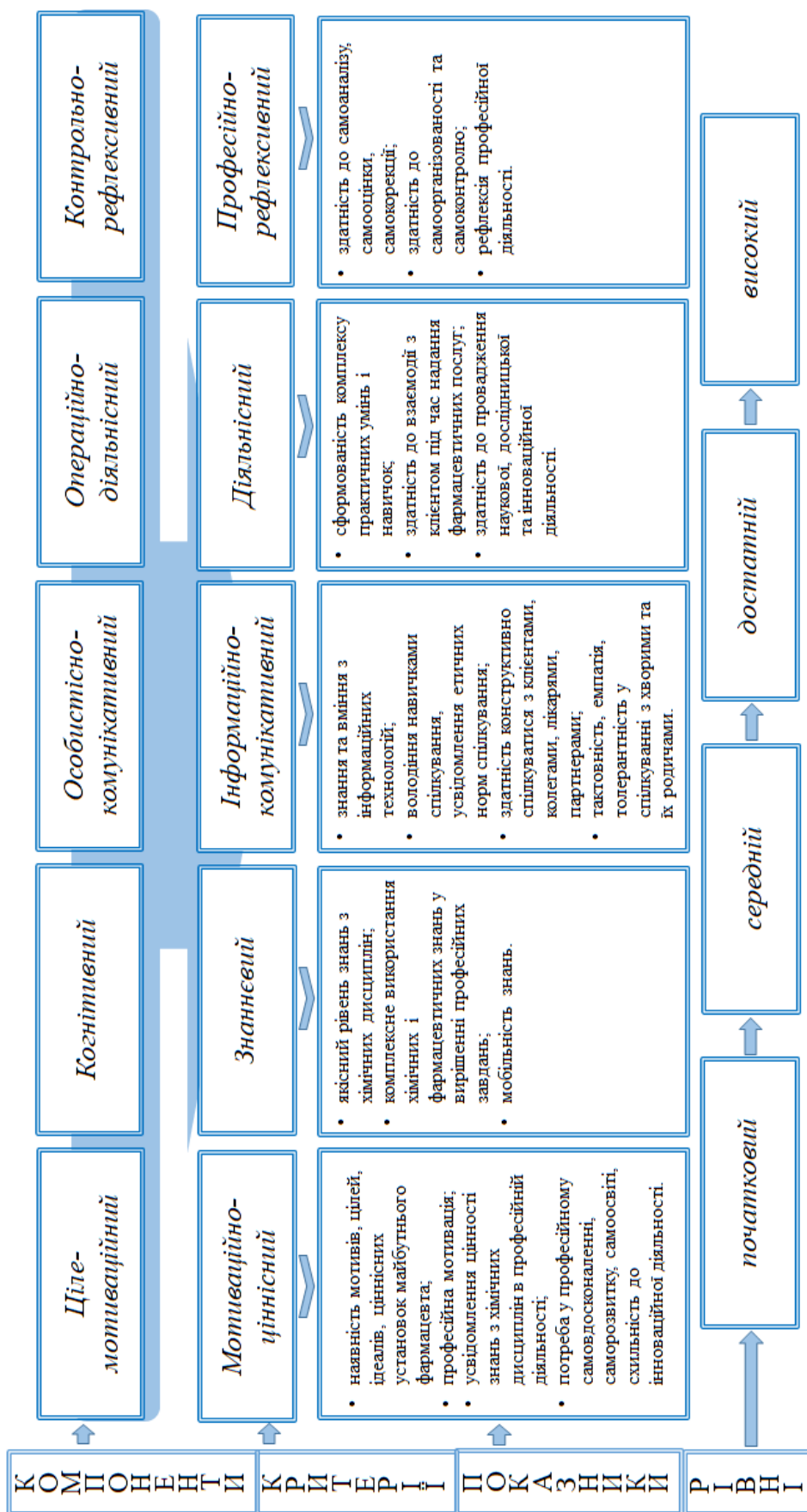

Рис. 1. Показники, критерії та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців фармації

дисциплінованість, активність, наявність елементів пошуку нових рішень, проте зацікавленість у здійсненні пошуково-дослідної діяльності низька. Здобувач освіти може здійснювати самооцінку та рефлексію власної діяльності, але не здатний до самоконтролю та самокорекції.

Достатній рівень характеризується позитивним ставленням до обраної професії; до вивчення хімічних дисциплін як необхідної складової професійної компетентності; достатньою вмотивованістю; прагненням досягати поставленої мети та реалізувати власний потенціал у навчальній і професійній діяльності; розвинутою відповідальністю за прийняті рішення. Здобувач фармацевтичної освіти має достатній рівень сформованості знань, умінь та навичок з хімічних дисциплін: розуміє сутність хімічних процесів та їх значення у аптечній та промисловій технології ліків; вирішує ситуаційні завдання професійного спрямування; розв'язує складні задачі та виконує завдання і вправи на пошуковому рівні; спроможний знаходити рішення і способи виходу із проблемних ситуацій, але при цьому припускається незначної кількості помилок. Навички виконання хімічного дослідження сформовані, продуктивні, але виконуються з допомогою викладача, алгоритмів, інструкцій. На заняттях демонструє працьовитість, дисциплінованість, активність, вміння працювати в команді, проте недостатньо ініціативний у своїй діяльності. Вміє застосовувати інформаційно-комунікаційні технології у освітньому процесі; має схильність до пошуково-дослідної діяльності. Здобувач фахової освіти здатен до самооцінки, самоорганізованості, володіє методами самоконтролю, самодіагностики.

Високий рівень характеризується глибоким усвідомленням важливості та цінності обраної професії; стійкою мотиваційною сферою та готовністю до професійної діяльності; свідомим ставленням до значення хімічних знань у професійному становленні майбутнього фахівця фармації; здатністю до наукової, дослідницької та інноваційної діяльності. На цьому рівні здобувач освіти усвідомлено володіє науковими хімічними поняттями, теоріями; здатний установлювати причинно-наслідкові зв'язки. Вміє інтегрувати знання хімічних дисциплін у вирішення творчих завдань професійного спрямування; пропонує авторські способи дій вирішення завдань; креативно виконує проекти та здійснює науково-дослідну роботу. Володіє на високому рівні інформаційно-комунікативними технологіями, використовує їх у навчально-пізнавальній діяльності. На заняттях самостійний, ініціативний, активний, має високий ступінь володіння навичками комунікації; здатний швидко переключатися з одного виду роботи на інший; в командній роботі займає лідерські позиції. Здобувач з високим рівнем сформованості професійної компетентності володіє емпатією, рефлексією, дотримується етики фармацевтичного фахівця, здатний до самоорганізації та самоконтролю, самовдосконалення та досягнення успіху в професійній діяльності.

Отже, процес формування професійної компетентності майбутнього фахівця фармації є динамічним, багатоконпонентним, багаторівневим явищем (Рис. 1).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, визначені критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців фармації в процесі вивчення хімічних дисциплін засобами інноваційних технологій є основою діагностування поточного стану досліджуваної проблеми та аналізу результативності її вирішення. Перспективою подальших наукових розвідок є добір та розробка відповідного діагностичного інструментарію.

Використана література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ–Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2009. 1736 с.: іл.
2. Вітвицька С.С. Теоретичні і методологічні засади педагогічної підготовки магістрантів в умовах ступеневої освіти : монографія. Житомир : “Полісся”, 2015. 416 с.
3. Енциклопедія освіти / акад. пед. наук Укр.; головний ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
4. Жихорська О. Критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності навчально-допоміжного персоналу вищого навчального закладу. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, 2015. №III (34), Issue: 69. С. 33-38.
5. Коняшина І. Б. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців фармацевтів : дис. ... доктор філософії : 011 – освітні, педагогічні науки / Центральноросійський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. Кропивницький, 2020. 237 с.
6. Словник-довідник з професійної педагогіки / за ред. А. В. Семенової. Одеса : Пальміра, 2006. 221 с.

References:

1. Busel V. T. (2009) *Velykyj tлумachnyj slovnyk suchasnoji ukrajinsjkoji movy (z dod., dopov. ta SD)* [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language (with appendices, supplements and CD)]. Kyjiv; Irpinj : VTF “Perun”. [in Ukrainian]
2. Vitvytska S.S. (2015) *Teoretychni i metodolohichni zasady pedahohichnoi pidhotovky mahistrantiv v umovakh stupenevoi osvity : monohrafiia* [Theoretical and methodological principles of pedagogical training of master's students in the conditions of graduate education: monograph]. Zhytomyr : “Polissia”, 416 s. [in Ukrainian]
3. Kremenj V. Gh. (2008) *Encyklopedija osvity* [Encyclopedia of Education]. Kyjiv : Jurinkom Inter, 1040 s. [in Ukrainian]
4. Zhykhorska O. (2015) *Kryterii, pokaznyky ta rivni sformovanosti profesiinoi kompetentnosti navchalno-dopomizhnoho personalu vyshchoho navchalnoho zakladu* [Criteria, indicators and levels of formation of professional competence of educational and support staff of a higher educational institution]. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, № III (34), Issue: 69. S. 33–38. [in Ukrainian]
5. Koniashyna I. B. (2020) *Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv farmatsevtiv : dys. ... doktor filosofii: 011 – osvitni, pedahohichni nauky* [Formation of professional competence of future pharmacists: dissertation.... PhD: 011 – edu-

cational, pedagogical sciences]. Tsentralnoukrainskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Volodymyra Vynnychenka. Kropyvnytskyi, 237 s. [in Ukrainian]

6. Semenova A. V. (2006) Slovnyk-dovidnyk z profesiinoi pedahohiky [Dictionary-handbook on professional pedagogy]. Odesa : Palmira, 221 s. [in Ukrainian]

Kovalchuk I. Criteria, indicators, levels of formations of professional competence of future pharmacy specialists

The article reveals the meaning of the concepts of "criterion" and "indicator". It was determined that the criterion is a measure of personal and professional development of a pharmaceutical worker and is characterized by several indicators, which serve as the meaningful content of the criterion, qualitative or quantitative determination of its essence. As a result of the scientific research, it was found that the following criteria for the formation of professional competence of future pharmacy specialists, which correlate with the components of professional competence, proven relevant: motivational-value, knowledge-based, activity-based, informational-communicative, professional-reflective.

The characteristics of the criteria and indicators of the formation of professional competence of future pharmacy specialists are presented. The content characteristic of the indicators of the motivational-value criterion are attitude, needs, motives (internal and external), values, professional orientation and sustainability. The level of development of the knowledge-based criterion characterizes the quality of knowledge in chemical disciplines, its completeness, depth of understanding and its (knowledge) sustainability; the ability to successfully integrate them into the solution of professional tasks. The activity criterion is designed to assess the degree of students' mastery of vocational education with the ability to apply theoretical knowledge in practical professional activities. The informational-communicative criterion involves the use of information and communication technologies in professional activities. Indicators of the professional-reflective criterion are the ones aimed at clarifying the formation of professionally important qualities of a pharmacy specialist, their self-assessment, self-control, self-correction, and reflection.

The levels of formation of the professional competence of future pharmacy specialists, which characterize a certain degree of their training (low, intermediate, sufficient, high), in the process of studying chemical disciplines by means of innovative technologies have been determined. The low and high levels illustrate the extreme limits of the formation of professional competence, and the definition of the intermediate and sufficient levels allows to evaluate the intermediate indicators of the outlined criteria.

Key words: professional competence, pharmacy specialist, component, criterion, indicator, level of formation.

УДК 373.2.091.33:028.02]:159.953.5

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.92.1.10>

Кондратець І. В.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ДЛЯ ЗАКЛАДАННЯ ОСНОВ ЧИТАЦЬКОГО ІНТЕРЕСУ Й СПРИЙМАННЯ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ

Стаття присвячена актуальному питанню актуальності читацької культури загалом у суспільстві й ролі художньої літератури в житті дитини зокрема. З'ясовано труднощі на шляху успішного закладання основ читацького інтересу в дітей: низький рівень загальної та читацької культури дорослих, пріоритетність матеріальних аспектів, а не естетичних; конкуренція книжки з теджетами, комп'ютерними іграми, мультфільмами, рухливими іграми та іншими видами діяльності; нехтування традиціями родинних читань; нівелювання домінуючими акцентами на літературу в освітньому процесі закладів дошкільної освіти, переважно спрямованому на інтеграцію; відсутність чіткого й покрокового алгоритму планування та організації взаємодії дітей дошкільного віку з художніми творами і розумінням основних естетично-педагогічних акцентів згідно з психічними особливостями кожного віку. Визначено особливості сприймання: рівні, поетапність, роль художнього сприймання в розвитку дітей раннього віку та формуванні емоційної культури. Проаналізовано низку наукових розвідок і публікацій, присвячених питанню дитячого сприймання, методичним аспектам взаємодії з художніми творами, педагогічним тезам, які дозволяють розв'язати проблему читацького інтересу в дітей: щоб книга дійшла до дитини, вона має бути в житті дорослих; світ змінюється і книга змінюється також; книга і художнє слово – читати, слухати, дивитись; разом з книгою має змінюватися й методика роботи з нею. Окреслено, обгрунтовано й розкрито сутність психолого-педагогічних умов для ефективного закладання основ читацького інтересу й сприймання художніх творів у дітей раннього віку: 1) залюбленість дорослого в книжку і процес читання; 2) планування читання як ритуалу; 3) дотримання суволосся просторів: об'єктів у книжці й оточенні; 4) емоційний контакт: дорослий-дитина-твір-книжка. Представлено методичні рекомендації для батьків і педагогів, що дозволять грамотно закласти підґрунтя читацького інтересу у дітей раннього віку, правильно врахувати індикатори системної наполегливої діяльності у взаємодії з дітьми означеного віку.

Ключові слова: діти раннього віку, сприймання, художні твори, читацький інтерес, психолого-педагогічні умови.

Формування інтересу до книжки – питання, яке завжди було актуальним у справі виховання дітей дошкільного віку. Підкреслимо: важливим і непростим, позаяк існує низка перешкод і труднощів на означеному шляху – невисокий рівень загальної і читацької культури самих дорослих, пріоритетність матеріальних